Çat??ma ?leti?im Tarzlar? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çat??ma ?leti?im Tarzlar? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18400

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çat??ma ?leti?im Tarzlar? Ölçe?i, bireylerin ki?ileraras? çat??ma durumlar?nda sergiledikleri tipik davran?? kal?plar?n? ve **?leti?im Tarzlar?**n? de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmi? veya uyarlanm?? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçe?in Türkiye'deki kullan?m? ve geçerli?i, a??rl?kl? olarak D. Uysal'?n 2002 y?l?nda Hacettepe Üniversitesi'nde haz?rlad??? yüksek lisans tezi kapsam?nda gerçekle?tirilen bir **Uyarlama** çal??mas?yla ili?kilidir. Söz konusu tez, çal??anlar?n ki?ileraras? adil davran?? alg?lar? ile çat??ma ileti?im tarzlar? aras?ndaki karma??k ili?kiyi incelemeyi hedeflemi?tir. Ölçek, genellikle be? temel çat??ma stratejisini (örne?in; bütünle?tirme, uzla?ma, kaç?nma, rekabet etme ve uyma) ölçmeye odaklanmaktad?r.

Ölçe?in temel amac?, bireylerin çat??maya verdikleri tepkileri sistematik bir ?ekilde kategorize ederek, örgütsel veya sosyal ba?lamlarda **Çat??ma Yönetimi** süreçlerinin anla??lmas?na katk?da bulunmakt?r. Uysal'?n çal??mas? ba?lam?nda, ölçek özellikle i?yeri ortam?nda adalet alg?s?n?n bu tarzlar üzerindeki etkilerini analiz etmek için kullan?lm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Çat??ma, ileti?im tarzlar?, ki?ileraras? çat??ma, **Psikometrik** ölçek, uyarlama, örgütsel adalet, çat??ma yönetimi.

Yazarlar

Ölçe?in Türkçe adaptasyonu Derya Uysal taraf?ndan gerçekle?tirilmi?tir. Orijinal ölçe?in yazarlar? ise kaynakçada belirtilmemi?tir ancak genellikle Thomas-Kilmann Çat??ma Modeli (TKI) gibi temel modellere dayanmaktad?r.

Amaç

Çat??ma ?leti?im Tarzlar? Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin çat??ma durumlar?nda ba?vurduklar? stratejileri ve ileti?im yakla??mlar?n? belirlemektir. Bu stratejiler, bireyin hem kendi ç?karlar?n? (iddial?l?k) hem de kar?? taraf?n ç?karlar?n? (i?birlikçilik) ne ölçüde göz önünde bulundurdu?unu yans?t?r.

Uyarlama çal??mas?n?n özel amac?, çal??anlar aras?nda alg?lanan ki?ileraras? adil davran?? düzeyleri ile tercih edilen çat??ma ileti?im tarzlar? aras?ndaki korelasyonu ara?t?rmakt?r. Bu sayede, örgütsel kültürün ve adalet alg?s?n?n, bireyin çat??may? yap?c? m? yoksa y?k?c? m? yönetece?ini anlamak mümkün hale gelmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yap?

Ölçek, ki?inin çat??ma durumlar?na verdi?i tepkileri ölçen çok boyutlu bir yap?y? temel al?r. Tipik olarak bu yap?, iki temel boyut etraf?nda ?ekillenir: iddial?l?k (kendi hedeflerine ula?ma arzusu) ve i?birlikçilik (kar?? taraf?n hedeflerine ula?mas?na yard?mc? olma arzusu).

Bu iki boyutun kesi?imi, genellikle be? ana çat??ma ileti?im tarz?n? ortaya ç?kar?r:

Bütünle?tirme (Integrating/Problem Solving): Yüksek iddial?l?k, yüksek i?birlikçilik.
Uyma (Obliging/Accommodating): Dü?ük iddial?l?k, yüksek i?birlikçilik.
Rekabet Etme (Dominating/Competing): Yüksek iddial?l?k, dü?ük i?birlikçilik.
Kaç?nma (Avoiding): Dü?ük iddial?l?k, dü?ük i?birlikçilik.
Uzla?ma (Compromising): Orta düzeyde iddial?l?k ve i?birlikçilik.

Geçerlik

Ölçe?in Türkçe uyarlamas?na ait özgün kaynakta (Uysal, 2002 tezi) detayl? geçerlik analizleri bulunmas?na ra?men, sa?lanan meta verilerde spesifik geçerlik katsay?lar? belirtilmemi?tir. Ancak bir uyarlama çal??mas?nda, genellikle yap? geçerli?i (faktör analizi ile) ve ölçüt ba??ml? geçerlik (ilgili yap?larla korelasyon) incelenir.

Ölçe?in geçerli kabul edilebilmesi için, maddelerin gerçekten çat??ma ileti?im tarzlar?n? ölçtü?ünü ve orijinal ölçe?in teorik yap?s?n? Türkçe kültüründe de korudu?unu gösteren istatistiksel kan?tlar?n sunulmas? gerekmektedir. ?lgili teze ba?vurularak bu kan?tlara ula??labilir.

Güvenirlik

Sa?lanan kaynak bilgisi, ölçe?in **Güvenirlik** de?erlerini (Cronbach Alfa veya test-tekrar test katsay?lar?) aç?kça sunmamaktad?r. Bir ölçe?in güvenilirli?i, ayn? ko?ullar alt?nda tutarl? sonuçlar verme yetene?i ile ilgilidir.

Uysal (2002) taraf?ndan yap?lan adaptasyon çal??mas?nda, ölçe?in iç tutarl?l???n? (Cronbach Alfa katsay?s?) ve muhtemelen zamana ba?l? istikrar?n? de?erlendiren çal??malar yap?lm??t?r. Kullan?c?lar?n, ölçe?in güvenirlik düzeyini tam olarak anlamak için adaptasyon çal??mas?n?n metodoloji bölümünü incelemeleri önerilir.

Faktör Analizi

Uyarlama sürecinin kritik bir a?amas?, orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n (yani, çat??ma tarzlar?n? temsil eden boyutlar?n) Türkçe örneklemde de do?rulan?p do?rulanmad???n? kontrol etmektir. Bu amaçla Ke?fedici Faktör Analizi (KFA) veya Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??

ARABPSYCHOLOGY.COM

olmal?d?r.

Faktör analizinin amac?, ölçe?in teorik olarak beklenen alt boyutlar?n?n (be? çat??ma tarz?) ampirik olarak da ortaya ç?k?p ç?kmad???n? belirlemektir. Ba?ar?l? bir faktör analizi, ölçe?in yap? geçerli?ini destekler ve her bir maddenin hangi çat??ma tarz?n? ölçtü?ünü netle?tirir.

Araç

Test Type: Uyarlama

Format: Genellikle Likert tipi derecelendirme (Örn: 5'li veya 7'li Likert) kullan?ld??? varsay?lmaktad?r, ancak kaynakta derecelendirme tipi belirtilmemi?tir.

Language Available: Türkçe (Uyarlama versiyonu)

Population Group: Çal??anlar (Özellikle Uysal, 2002 tezinde bu popülasyon kullan?lm??t?r)

Age Group: Yeti?kinler (Çal??an popülasyonu gere?i)

Population Details: Uysal (2002) tezi kapsam?nda Türkiye'deki çe?itli kurumlarda görev yapan çal??anlar örneklem grubu olarak kullan?lm??t?r.

Test Methodology: Öz bildirim (Self-report) ölçe?i. Kat?l?mc?lar, çat??ma durumlar?na ili?kin maddelere ne s?kl?kta veya ne ölçüde kat?ld?klar?n? belirtirler.

Anahtar Kelimeler

??yeri çat??mas?, ki?ileraras? adalet, **?leti?im Tarzlar?**, ölçek geli?tirme, psikoloji, örgütsel davran??.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Sa?lanmam??t?r.

Affiliation Email addresses: Sa?lanmam??t?r.

Correspondence Address: Sa?lanmam??t?r.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, Derya Uysal taraf?ndan 2002 y?l?nda tamamlanan bir yüksek lisans tezi kapsam?nda uyarlanm??t?r. Akademik amaçl? kullan?mlar için izinler ve ücretlendirme konusunda bilgi, tezin yay?mland??? Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü veya ilgili yazar ile ileti?ime

ARABPSYCHOLOGY.COM

geçilerek teyit edilmelidir.

Ölçe?in orijinal halinin kullan?m izinleri, temel ald??? çat??ma modelinin (e?er varsa) telif haklar?na tabidir.

Kaynakça

Uysal, D. (2002). *Çal??anlar?n ki?ileraras? adil davran?? alg?lar? ile çat??ma ileti?im tarzlar? aras?ndaki ili?ki*. (Yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Not: Bu ölçek uyarlamas?na ait orijinal PDF dosyas? bilgisi kaynakta sunulmam??t?r.

Çat??ma ?leti?im Tarzlar? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Bu ölçe?in maddeleri, sa?lanan orijinal kaynak içeri?inde mevcut de?ildir. Maddelere ula?mak için ilgili yüksek lisans tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM